

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบ้านแลง

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง
อำเภอเมืองลำปาง
จังหวัดลำปาง

แบบเก็บข้อมูลผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรม ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

๑. ชื่อสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม.....ไม้กวาดดอกหญ้า.....

๒. ประเภท () สินค้าด้านวัฒนธรรม () บริการด้านวัฒนธรรม (✓) เป็นทั้งสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรม

๓. ชื่อผู้ประกอบการ/สถานที่ประกอบการ.....กลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะ.....

๔. ที่อยู่ - ชื่อสถานที่ประกอบการ.....กลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะ.....เลขที่ ๒๙๗ ถนน.....-.....

หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๙ - ๒๑๑๘๓๑๓

๕. องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/ความสำคัญ (ให้บรรยายสาระโดยละเอียด เช่น เนื้อหาภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนและส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมมีความโดดเด่น ความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นไทย มีการสืบทอด พัฒนาต่อยอด ขั้นตอนการผลิต อย่างไรบ้าง เป็นต้น)

ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กลุ่มแม่บ้าน ในบ้านแตะ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ได้มีการรวมกลุ่มกัน จำนวน ๑๐ คน ในการก่อตั้งกลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะขึ้น เมื่อ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน CCF ในการให้เข้ารับการฝึกอบรมการทำไม้กวาด ณ ที่บ้านห้วยไร่แพร่ จำนวน ๕ คน และได้มีการนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับสมาชิกในกลุ่ม และเมื่อนำกลับมาจัดทำกลุ่มไม้กวาดแล้ว ก็ได้มีเจ้าหน้าที่ของ อพป. ได้เข้ามาช่วยให้คำแนะนำความรู้เพิ่มเติมกับสมาชิกในการผลิตไม้กวาด เพื่อการจำหน่าย

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะ หมู่ที่ ๖ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จาก อบต.บ้านแลง เป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ กลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะ หมู่ที่ ๖ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จาก อบต.บ้านแลง เป็นเงินจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท และได้มีเจ้าหน้าที่จาก สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง ได้เข้ามาให้คำแนะนำการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ พร้อมการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ โดยได้มีการจัดจำหน่าย ดังนี้

- ราคาขายปลีก ต้มละ ๓๕ บาท

- ราคาขายส่ง ต้มละ ๓๐ บาท

ในปัจจุบัน มีสมาชิกรวมทั้งหมดจำนวน ๒๘ คน ในการก่อตั้งกลุ่มไม้กวาดแม่บ้านบ้านแตะนั้น ไม่ได้มีการร่วมลงทุนของสมาชิก แต่ได้มีการปล่อยกู้ให้กับสมาชิก เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓ บาทต่อเดือน ซึ่งทุกสิ้นปีมีเงินปันผลให้กับสมาชิก และมีการประชุมสมาชิกกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน

เอกลักษณ์/ความโดดเด่น

คือ เป็นผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น

การสืบทอด/การพัฒนาต่อยอด

โดยการนำ ชั้นชนิดพิเศษมาผสมกับน้ำมันก๊าด เป็นตัวประสานติดยึดระหว่างดอกหญ้าและด้ามไม้กวาด พร้อมนำเชือกด้ายอีก เพื่อทำให้ไม้กวาดมีความคงทนและความสวยงาม

การดำเนินงานเพื่อสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของสมาชิก

๑. สมาชิกในกลุ่มได้กู้เงินทุนหมุนเวียนไปดำเนินงาน โดยการนำไม้กวาดที่ผลิตเสร็จแล้ว เพื่อนำมาขายให้กลุ่มต่อไป

๒. ต้นทุนในการผลิต แบ่งออกเป็น ดังนี้

- (๑) ค่ากานดอกหญ้า ราคา ๒๕ บาท/ ๑๐๐ ก้าน ผลิตไม้กวาดได้ จำนวน ๒ ด้าม
- (๒) ค่าเชือกด้าย ราคาห่อละ ๑๑๐ บาท ผลิตไม้กวาดได้ จำนวน ๒๐๐ ด้าม
- (๓) ค่าชั้นชนิดพิเศษ ราคาถุงละ ๓๕ บาท
- (๔) ค่าด้ามไม้กวาด ในส่วนของวัสดุที่นำมาใช้มี ๒ ชนิด คือ
 - ด้ามหวาย ราคาด้ามละ ๓ บาท
 - ด้ามไม้ไผ่ ราคาด้ามละ ๒ บาท
- (๕) ค่าน้ำมันก๊าด (ราคาตามท้องตลาด)

๓. มีการจัดจำหน่ายวัตถุดิบให้กับกลุ่มสมาชิก เพื่อนำผลกำไรผลกำไรที่ได้เป็นเงินทุนในกลุ่ม โดยการจัดจำหน่ายให้กับสมาชิก เพื่อเป็นเงินปันผลในรอบปี ดังนี้

- (๑) การจำหน่ายเชือกด้าย ได้กำไร ห่อละ ๑๐ บาท
- (๒) การจำหน่ายชั้น ชนิดพิเศษ ได้กำไร ถุงละ ๕ บาท

ขั้นตอนการผลิตไม้กวาด

วิธีการทำไม้กวาดดอกหญ้า ดึงแขนงของที่เป็นฝอยดอกอ้อประมาณครึ่งหนึ่งให้เหลือแขนงก้านดอกติดลำต้นที่ปลายไว้ครึ่งหนึ่ง ให้แยกไว้เป็นพวก ๆ เมื่อดึงแขนงที่เป็นฝอยของดอกอ้อได้มากพอสมควรหรือพอที่จะผูกไม้กวาดได้แล้ว จึงเริ่มเอาแขนงที่เป็นฝอยนั้นมัดเป็นวงกลมมัดเล็ก ๆ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ มัดละ ๑ เซนติเมตร จากนั้นนำเอาลำต้นของดอกอ้อประมาณ ๔ ก้าน ให้เอาแขนงของดอกอ้อที่มัดไว้ ๑ มัด นำมารวบเข้าด้วยกัน โดยใช้เชือกด้ายผูกให้กระชับและแข็งแรงพอจะมัดเป็นไม้กวาดได้นำแขนงของดอกอ้อและก้านของดอกอ้อมาผูกรวมกันเป็นมัดเดียว ขั้นตอนในการผูกไม้กวาดดอกอ้อนั้น ไม้กวาดดอกอ้อ ๑ อัน ประมาณ ๓๐ ก้าน มีจำนวน ๗ มัด ที่ได้ผูกรวมทั้งลำต้นและแขนงของดอกอ้อรวมเป็นมัดขนาดกลางเอาก้านดอกอ้อที่ผูกติดแขนงฝอยมา ๗ มัด ให้เอาชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ มาผูกเรียงแถวตามลำดับเข้าด้วยกันกับเชือกด้ายผูกให้แน่นแล้วจึงเอาชุดที่ ๓ และชุดที่ ๔ ผูกรวมเข้าไป ส่วนชุดที่ ๕ ผูกรวมกับชุดที่ ๖ เหลือชุดที่ ๗ เป็นชุดสุดท้ายที่จะผูกรวมเข้าไป จากนั้นมัดด้วยเชือกด้ายให้แน่น เพื่อป้องกันการหลอมตัวของไม้กวาดดอกอ้อ

นอกจากนี้ ก้านดอกอ้อจะยาวประมาณ ๑ เมตร ใช้เชือกด้ายผูกเป็นระยะ ที่ด้ามไม้กวาด เพื่อให้ไม้กวาดแต่ละอันมีความแข็งแรงและทนทานต่อการใช้งานดี

๖. การสร้างรายได้ให้กับตนเอง/ชุมชนอย่างไรบ้าง

- (๑) สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่กลุ่มสตรีในหมู่บ้านและสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน
- (๒) คนในชุมชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- (๓) เสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีให้แก่ครอบครัว กลุ่มสตรี และคนชุมชน
- (๔) ช่วยลดปัญหาแรงงานไปทำงานต่างถิ่น

๗. รูปแบบสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม จำนวน ๔ ภาพ/ ๑ รายการ (แสดงภาพและแนบซีดี)

ขั้นตอน “การคัดแยกดอกหญ้า” ไม้กวาดดอกหญ้า

วัสดุ - อุปกรณ์ “เชือกด้ายและชันชนิดพิเศษ” การทำไม้กวาดดอกหญ้า

ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรม

ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรม

(ลงชื่อ) ผู้จัดเก็บ/ผู้ให้ข้อมูล
(นายเสกสันต์ ศิลา)
ตำแหน่ง กรรมการและเลขานุการ
วันที่ ๒๓ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗